

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave Personale
Komisioneri

Nr. 26 / Prot.

Tiranë, më 13/12/2012

12

REKOMANDIM

Nr. 28 datë 13/12/2012

Mbështetur në Ligjin nr. 9887, datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale", Vendimet e Kuvendit të Shqipërisë nr.211, datë 11.09.2008 "Për zgjedhjen e komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale" dhe nr 225, datë 13.11.2008 "Për miratimin e strukturës organike dhe kategorizimit të pozicioneve të punës të zyrës së Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale", pas shqyrtimit të relacionit të Drejtorisë së Hetim Inspektimit në ngarkim të kontrolluesit, Instituti i Statistikave (INSTAT).

KONSTATOVA

Në zbatim të Urdhërit nr. 165, datë 18/09/2012 të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale u ushtrua kontrolli administrativ pranë kontrolluesit Instituti i Statistikës (INSTAT) me adresë Bulevardi "Zhan D'Ark" nr. 3 Tiranë.

Objekti i kontrollit administrativ ishte:

- Ligjshmëria e përpunimit të të dhënave personale gjatë Censurit 2011 në Shqipëri dhe verifikimi i përputhshmërisë së tij me ligjin nr. 9887 datë 10/03/2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale" në lidhje me:
 - Procedurat për bërjen anonime të të dhënave të Censurit.
- Verifikimin e masave të marra për zbatimin e Rekomandimit nr.13 datë 04.06.2012, të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale.

Grupi i kontrollit administrativ:

- U njoh dhe shqyrtoi dokumentacionin që kontrolluesi Instituti i Statistikave (INSTAT) vuri në dispozicion të grupit të kontrollit administrativ;
- Intervistoi dhe mori deklarime nga përfaqësues të këtij kontrolluesi;
- Inspektoi ambientet, zyrat e punës, të këtij kontrolluesi;
- Administroi me cilësinë e provës në funksion të kontrollit administrativ dokumente që mbartin të dhënat personale të Censurit 2011;
- Grupi i kontrollit administrativ përbëhej nga dy inspektorë të Drejtorisë së Hetim Inspektimit, një specialist IT dhe drejtohej nga drejtori i Drejtorisë së Hetim Inspektimit. Në mbështetje të grupit të kontrollit mori pjesë dhe eksperti i projektit IPA 2009, Z.

Gjatë kontrollit administrativ Kontrolluesi INSTAT ka mirëpritur grupin e kontrollit, duke i krijuar ambiente për ushtrimin e kontrollit administrativ, u tregua bashkëpunues në të gjitha fazat e ushtrimit të kontrollit, si dhe vuri në dispozicion të grupit të kontrollit të gjitha materialet dhe dokumentet shkresore të kërkuara.

Gjatë zhvillimit të Censusi mblidhen shumë informacione me të dhëna personale drejtpërdrejt nga qytetarët, me qëllim hartimin e statistikave që do të përdoren nga sektorë publik e privatë për zhvillimin e vendit dhe ekonomisë, si dhe ka si objektiv kryesor njohjen e realitetit demografik dhe social ekonomik në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal.

Instituti i Statistikave është autoriteti shtetëror i ngarkuar për kryerjen e Censurit, bazuar mbi ligjin nr. 8669 datë 26/10/2000 *“Për Censurin e përgjithshëm të popullsisë dhe banesave”* të ndryshuar. Qytetarët kanë detyrimin të ofrojnë informacionin personal të kërkuar me ligj mbi bazën e *“interesit të përgjithshëm publik”*. Për shkak të kësaj mbledhje të detyrueshme të të dhënave personale, duhen marre një sërë masash për të garantuar mbrojtjen e të dhënave të qytetarëve, të tilla si detyrimi për ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave statistikore dhe përshtatja e përpunimit të të dhënave personale për statistikat publike me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave dhe praktikatat më të mira e Rekomandimet e dhëna nga Instituti Evropian për Statistikat (EUROSTAT).

1. Procesi i Censurit është në fazën e përpunimit të të dhënave, fakt ky i konfirmuar dhe me shkresën e datës 08.10.2012 ku nga kontrolluesi deklarohet se *“INSTAT është ende në fazën e përpunimit të të dhënave të Censurit të Popullsisë dhe Banesave 2011”*.

Për mos përfundimin e procesit të përpunimit të të dhënave të planifikuar në fund të muajit Shtator 2012, sipas konstatimeve në kontrollin administrativ të ushtruar pranë këtij kontrolluesi në muajin shkurt 2012, përfaqësuesit e kontrolluesit kanë deklaruar se kemi të bëjmë me *“kompleksitetin dhe volumin e madh të të dhënave të Censurit, ky proces kërkon më shumë kohë”*, prandaj anonimizimi i të dhënave individuale dhe personale do të realizohet me fillimin e vitit 2013.

“INSTAT” është në fazat e procedurave për ndryshimin e ligjit *“Për statistikat zyrtare”*, duke ndryshuar dhe futur dispozita të reja në lidhje me çështjet e mbrojtjes së të dhënave personale. Ndryshimet i janë dërguar zyrtarisht Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale për mendim dhe Komisioneri ka dhënë opinionin e tij në shtator 2012.

Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave Personale vlerëson se, është shumë e rëndësishme të tërheqim vëmendjen në ndryshimin e nenit 15 mbi konfidencialitetin dhe veçanërisht në ndryshimin e paragrafit nr 3, ku dispozita aktuale parashikon se *“identifikuesit e drejtpërdrejtë do të shkatërrohen sa më shpejt të jetë e mundur”* do të zëvendësohet me *“të dhënat (që identifikojnë subjektin e të dhënave) duhet të kodohen menjëherë, në mënyrë që subjekti të mos jetë më i identifikueshëm”*. Me formulimin e ri nuk do të jetë më e nevojshme të fshihen të dhënat personale që identifikojnë qytetarët, ato thjesht do të kodohen.

Në zbatim të nenit 9, pika 5 e ligjit nr. 10442 datë 07.07.2011 *“Për disa ndryshime në ligjin nr. 8669 datë 26.10.2000 “Për Censurin e Përgjithshëm të Popullsisë dhe Banesave” të ndryshuar”* kërkohet që: *...“INSTAT-i, pasi të ketë marrë masat e duhura për të siguruar saktësinë dhe besueshmërinë e të dhënave, i bën ato anonime, pas fshirjes nga dosjet elektronike të çdo elementi identifikues të përcaktuar në shkronjën “a” të nenit 8 të këtij ligji”*. Të dhënat që duhet të fshihen janë të dhënat identifikuese dhe personale të individëve

Ligji për Censusin, duke pasur statusin e një ligji specifik prevalon mbi ligjin e përgjithshëm për Statistikat Zyrtare. Kjo do të thotë se, pavarësisht nga ndryshimet e parashikuara në ligjin për Statistikat përsa i përket administrimit të dhënave personale të mbledhura gjatë Censurit, këto ndryshime nuk mund të ndikojë në procedurat në lidhje me Censusin. Për të ndryshuar administrimin e të dhënave të Censurit do të duhet të bëhet ndryshimi i ligjit për Censusin i cili ashtu si dhe ligji për Statistikat Zyrtare kërkon një shumicë të thjeshtë për t'u miratuar në Kuvend.

Ndryshimi i kuadrit ligjor që përdoret për mbledhjen e të dhënave, duhet bërë para procedurave të anonimizimit, pasi tashmë të dhënat janë mbledhur dhe duhet të shmanget krijimi tek qytetarët i një imazhi të gabuar për procesin e Censurit.

Në lidhje me pyetësoin, përfaqësuesit e INSTAT-it kanë deklaruar se do të nënshkruhet një marrëveshje me Arkivin Kombëtar për arkivimin e kopjeve materiale të pyetësorëve, por nuk ka asnjë vendim të marrë nga INSTAT në lidhje me kopjet elektronike të pyetësorëve.

"INSTAT" nuk ka hartuar procedura të brendshme dhe dokumente të shkruara ku të parashikohet se si do të realizohet procesi i anonimizimit të të dhënave personale gjatë këtij procesi. Këto procedura duhet të përcaktohen në mënyrë transparente, si dhe kuadri ligjor duhet të ndryshohet po ashtu në një mënyrë transparente me qëllim që INSTAT-i të përmbushë detyrat dhe përgjegjësitë e tij ligjore lidhur me përpunimin e të dhënave personale të shtetasve shqiptarë të mbledhura gjatë Censurit-2011.

Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave Personale vlerëson se procedurat e brendshme për procesin e anonimizimit, duhet të përcaktohen dhe miratohen nga INSTAT-i në pajtim me ligjin për Statistikat Zyrtare dhe ligjin për Censusin, ku duhet të përfshihet dhe një dispozitë se çfarë do të bëhet me kopjen "virtuale" të pyetësorit.

Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave Personale vlerëson se ka shumë rëndësi që të konkludohet në përcaktimin e saktë se cili do të jetë veprimi që do të kryhet me të dhënat identifikuese dhe personale të individëve, si dhe nëse do të jetë fshirja sipas ligjit në fuqi apo do të jetë kodifikimi sipas propozimeve në amendamentet për ligjin nr. 9180, datë 05.02.2004, "Për statistikat zyrtare".

"INSTAT" duhet të marrë të gjitha masat e nevojshme për hartimin në kohë të rregullave dhe procedurave që do të ndiqen gjatë procesit të anonimizimit të të dhënave identifikuese. Hartimi i rregullave dhe procedurave duhet të bëhet në zbatim të kërkesave të nenit 27/1 të ligjit nr. 9887 datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale"... "Kontrolluesi ose përpunuesi merr masa organizative dhe teknike të përshtatshme për të mbrojtur të dhënat personale nga shkatërrime të paligjshme, aksidentale, humbje aksidentale, për të mbrojtur aksesin ose përhapjen nga persona të paautorizuar, veçanërisht kur përpunimi i të dhënave bëhet në rrjet, si dhe nga çdo formë tjetër e paligjshme përpunimi".

2. "INSTAT" është në proces bashkimi në rrjetin *e-government* që do të ndërlidhë institucione të ndryshme shqiptare publike në mënyrë që ato të ndajnë ndërmjet tyre informacione dhe bazat e të dhënave.

Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave Personale vlerëson se është e rëndësishme të theksohet se edhe ligji për Statistikat Zyrtare dhe ligji për Censusin lejojnë INSTAT-in të përhapë vetëm informacion statistikor dhe është plotësisht e ndaluar që të dhëna personale të mbledhura për qëllime statistikore t'i përhapen një pale tjetër të tretë edhe nëse këto palë të treta janë organe publike.

Duhet të përcaktohen dhe miratohen nga "INSTAT" procedura të brendshme në pajtim me ligjin për Statistikat Zyrtare dhe ligjin për Censusin, për të parandaluar përhapjen e çdo të dhëne personale tek privatë apo publikë në kundërshtim me ligjin. Përcaktimi i këtyre procedurave është kërkesë e nenit 27 të ligjit nr. 9887 datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale".

Çdo bazë të dhënash e INSTAT-it duhet të identifikohet me anë të një inventari, duke përfshirë një klasifikim të informacionit që përmbajnë: të dhëna personale, të dhëna jo personale dhe informacion statistikor, informacion publik, informacion që mund të përhapet tek organet publike/private etj, duke pasur parasysh bazën ligjore që zbatohen për çdo rast.

3. "INSTAT" nuk ka filluar marrjen e masave për zbatimin e njërës prej pikave të Rekomandimit nr.13, datë 04.06.2012 të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, lidhur me hartimin e procedurave të brendshme dhe dokumenteve të shkruara ku të parashikohet në mënyrë specifike siguria, respektimi i konfidencialiteti dhe privatësia e subjekteve të të dhënave personale.

Aktualisht dokumentacioni që përdor "INSTAT" duhet të përmirësohet sipas kërkesave të ligjit nr. 9887 datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale".

Janë marre disa informacione të përgjithshme lidhur me procedurat e çertifikimit dhe po realizohen hapat e parë të këtij procesi lidhur me zbatimin e Rekomandimit nr.13 datë 04.06.2012 të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale për pajisjen me çertifikata sigurie ndërkombëtare për të garantuar në mënyrë maksimale sigurinë e të dhënave personale që mblihen dhe përpunohen gjatë ushtrimit të aktivitetit të INSTAT.

Sa më sipër në zbatim të neneve 29, 30 dhe 32 të ligjit nr. 9887, datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale", si dhe 107-109 të K.Pr.Administrative ;

REKOMANDOJ

1. Në zbatim të nenit 27 të Ligjit nr. 9887, datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale":
 - Të realizohen në një mënyrë transparente ndryshimet e kuadrit ligjor që të shërbejnë për procesin e anonimizimit të të dhënave personale që janë mbledhur gjatë Censurit-2011;
 - Të përcaktohen dhe miratohen procedurat e brendshme për procesin e anonimizimit, në pajtim me ligjin për Statistikat Zyrtare dhe ligjin për Censusin, duke përfshirë edhe një dispozitë se çfarë do të bëhet me kopjen "virtuale" të pyetësorit;
 - Të identifikohet me anë të një inventari çdo bazë të dhënash, duke përfshirë një klasifikim të informacionit që përmbajnë: të dhëna personale, të dhëna jo personale dhe informacion statistikor, informacion publik, informacion që mund të përhapet tek organet publike/private etj, duke pasur parasysh bazën ligjore që zbatohen për çdo rast;
 - Të përcaktohen dhe miratohen procedura të brendshme në pajtim me ligjin për Statistikat Zyrtare dhe ligjin për Censusin, për të parandaluar përhapjen e çdo të dhëne personale tek subjekte privatë apo publikë në kundërshtim me ligjin.
2. Në zbatim të nenit 30, pika 2 të ligjit nr. 9887, datë 10.03.2008 "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale":

- Të zbatohen detyrat e lëna në Rekomandimin nr.13 datë 04.06.2012, të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale.
3. Me plotësimin e këtij detyrimi të njoftohet me shkrim pranë Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale.
4. Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, në rast të mospërbushjes së detyrave të lëna në këtë Rekomandim, vepron sipas nenit 30, pika 2 të ligjit nr. 9887 datë 10.03.2008 *“Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale”*, sipas të cilit..
“Komisioneri në rast shkeljesh serioze të përsëritura ose të qëllimshme të ligjit nga një kontrollues ose përpunues, veçanërisht në rastet e përsëritura të moszbatimit të rekomandimeve të tij, vepron sipas nenit 39 të këtij ligji dhe e denoncon publikisht ose e raporton çështjen në Kuvend dhe në Këshillin e Ministrave”.

Duke ju falënderuar për mirëkuptimin,

KOMISIONERI

FLORA ÇABEJ (POGAÇE)

